

References

1. Dutkevich T.V. (Eds.). (2003). Psychology of creativity: Teaching. Kamyanets-Podilsky [in Ukrainian].
2. Rasheva S.Yu. (2007). Methodology of development of creative potential in the professional training of students of architectural and artistic specialties. The candidate of pedagogical sciences. Yekaterinburg [in Russian].
3. Richards, G. (1998). Stimulating creativity: Teaching engineers to be innovators. Proceedings of the 28th Annual Frontiers in Education Conference. Washington, DC: [in USA].
4. SedaYilmaz, Colleen M.Seifert. (2011). Creativity through design heuristics: A case study of expert product design. Design Studies, Volume 32, 4, 384-415 [in USA]
5. Simanovsky A.E. (1997). Development of creative thinking. Yaroslavl: Academy of Development [in Russian].
6. National Economic Reform: experience of Poland and prospects for Ukraine – Collective monograph. (2016). Kielce: Baltic Publishing [in Polish].
7. Khutytsky A.V. (1998). Heuristic Learning: Theory, Methodology, Practice. Moscow: International Pedagogical Academy [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 06.10.2017 р.

УДК 792.82:792.071.2.027](477)''19/20''

Вишотравка Людмила Іванівна
заслужена артистка України,
доцент кафедри класичної хореографії
Київського національного університету
культури і мистецтв
vushotravkalludmula@gmail.com

**ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ВІКТОРА ЯРЕМЕНКА У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ
УКРАЇНСЬКОГО БАЛЕТНОГО ТЕАТРУ НА РУБЕЖІ ХХ–ХХІ СТОЛІТЬ**

Метою роботи став аналіз сценічної діяльності відомого українського танцівника і балетмейстера Віктора Анатолійовича Яременка, пік творчості якого припав на 1980-ті – початок 2000-х рр. Мистецтвознавчий інтерес до вітчизняної театральної спадщини, необхідність ретельного вивчення невідомих сторінок історії українського балету зумовлює актуальність дослідження. **Методологія** роботи полягає в застосуванні наступних методів дослідження: загально-історичний (метод відбору та аналізу матеріалу), порівняльно-історичний (вивчення предмету роботи у його різних проявах), аналітичний (логічна систематизація фактів), біографічний (аналіз життєвого шляху). **Наукова новизна** дослідження полягає у вивченні найважливіших етапів артистичної кар'єри В. Яременка, виявленні особливостей його балетмейстерського почерку та сценічних здобутків. У **висновках** наголошено, що В. Яременко став першим у незалежній Україні артистом, який здобув вищу хореографічну освіту за спеціальністю: "Балетмейстер-постановник балетного театру". Доведено, що хореографічні вистави В. Яременка продовжили стилістику поліфонійних спектаклів його педагога – відомого балетмейстера, професора Української академії танцю – Анатолія Шекери, де музика і драматургія сюжету втілювалися мовою хореографії.

Ключові слова: Віктор Яременко, чоловічий класичний танець, балетмейстерське мистецтво, Національна опера України.

Вишотравка Людмила Іванівна, заслуженная артистка Украины, доцент кафедры классической хореографии Киевского национального университета культуры и искусств

Творческая деятельность Виктора Яременко в контексте развития украинского балетного театра на рубеже ХХ-ХХІ веков

Целью работы стал анализ сценической деятельности известного украинского танцовщика и балетмейстера Виктора Анатольевича Яременко, пик творчества которого пришелся на 1980-е – начало 2000-х гг. Искусствоведческий интерес к отечественному театральному наследию, необходимость тщательного изучения неизвестных страниц истории украинского балета обуславливает актуальность исследования. **Методология** работы основывается на использовании следующих культурологических методов: общеисторический (метод отбора и анализа материала), сравнительно-исторический (изучение предмета работы в его различных проявлениях), аналитический (логическая систематизация фактов), биографический (анализ жизненного пути). **Научная новизна** работы заключается в исследовании важнейших этапов артистической карьеры В. Яременко, выявлении особенностей его балетмейстерского почерка и сценических достижений. В **выводах** отмечается, что В. Яременко стал первым в независимой Украине артистом, получившим высшее хореографическое образование по специальности: "Балетмейстер-постановщик балетного театра". Доказано, что хореографические спектакли В. Яременко продолжили стилистику полифонических спектаклей его педагога – известного балетмейстера, профессора Украинской академии танца – Анатолія Шекери, где музыка и драматургия сюжета воплощались языком хореографии.

Ключевые слова: Виктор Яременко, мужской классический танец, балетмейстерское искусство, Национальная опера Украины.

Vyshotravka Liudmyla, Associate Professor of the Department of Classical Choreography of Kyiv National University of Culture and Arts, Honored Artist of Ukraine

Creative activity of Viktor Yaremenko in the context of development of the Ukrainian ballet theater at the turn of the 20th and 21st centuries

The purpose of the research is to analyze the stage performance of the famous Ukrainian dancer and choreographer Viktor Yaremenko, whose creativity peak was on the 1980s and early 2000s. The relevance of the study is determined by the artistic interest in the national theatrical heritage, and the need of accurate study of history of the

Ukrainian ballet. **Methodology** of the work includes the use of the following culturological methods: general-historical method (selection and analysis of material), comparative-historical method (study of the subject of work in its various manifestations), analytical method (logical systematization of facts), and biographical method (analysis of the way of life). The **scientific novelty** of the publication lies in the study of the most important phases of Yaremenko's artistic career, revealing features of his ballets and stage achievements. The **conclusions** state that Victor Yaremenko became the first artist in the independent Ukraine who received bachelor degree in choreography in a specialty: "Ballet-master of a ballet theater". It has been proved that Yaremenko performances continue the style of polyphonic spectacles of his teacher – Anatoliy Shekera, a famous ballet master and professor of Ukrainian Academy of Dance.

Keywords: Victor Yaremenko, man's classical dance, ballet-master art, the national opera and ballet theatre of Ukraine.

Актуальність теми дослідження. Наш сучасник, визначний майстер чоловічого класичного танцю і талановитий балетмейстер, – Віктор Яременко став справжньою окрасою не лише вітчизняної сцени, а й сміливо інтегрувався у світовий хореографічний простір. Бездоганна техніка, потужний стрибок, виразна пластика та динаміка танцю, чудові акторські дані і неймовірна працездатність зробили його незамінною фігурою на "зоряному" небосхилі балетної трупі Київського державного академічного театру опери та балету ім. Т. Шевченка у 1980-2000-х роках. Мистецтвознавчий інтерес до театральної спадщини артиста, необхідність вивчення невідомих сторінок історії вітчизняної балетної сцени зумовлює актуальність дослідження.

Мета дослідження полягає у виявленні особливостей сценічної роботи Віктора Яременка, як танцівника і балетмейстера на тлі розвитку українського балетного театру на стику ХХ-ХХІ століть. Науковими завданнями статті стало: проаналізувати історіографію наукової проблеми; визначити найважливіші етапи артистичної кар'єри В. Яременка; дослідити балетмейстерські здобутки, розглянути особливості творчого почерку.

Аналіз досліджень і публікацій. Вивчення заявленої проблематики свідчить про те, що сценічна діяльність В. Яременка неодноразово ставала предметом обговорення вітчизняних та зарубіжних (російських) театразнавців, істориків балету. Насамперед, варто виділити монографії відомого українського мистецтвознавця Ю. Станішевського – "Національний академічний театр опери та балету України імені Тараса Шевченка: Історія та сучасність" (Київ, 2002) та "Балетний театр України: 225 років історії" (Київ, 2003). Автор звернув увагу на плідну роботу В. Яременка у сфері поповнення репертуару театру, зацентрував на його вагомій участі в організації кількох Міжнародних конкурсів балету ім. С. Лифаря [5-6]. Про окремі мистецькі здобутки В. Яременка було також зазначено у публікаціях вітчизняних дослідників – І. Диченка [1, с. 4], Л. Коробчак [2, 3], Т. Марковської [3, с. 4], В. Туркевича [7], [8, 3], К. Фоменка [9, 2]. Художній аналіз балетної творчості артиста можна знайти й у зарубіжних мистецтвознавців – Н. Шеремтьєвської, Б. Львова-Анохіна та Н. Садовської [4, 12–15]. Водночас відзначимо, що повноцінного дослідження сценічної діяльності В. Яременка ще не було зроблено. Це зумовило написання наукової розвідки за даною темою.

Виклад основного матеріалу. Віктор Яременко народився 1963 року в Києві, в родині, яка мала безпосереднє відношення до театру: мати – Єлизавета Литвиненко була прекрасною характерною танцівницею Київського ДАТОБ ім. Т. Шевченка; бабуся – Наталя Верікундова – у минулому блискуча балерина, викладала класичний танець.

У 1981 році, після закінчення Московського хореографічного училища (клас О. Прокоф'єва) В. Яременко був зарахований до трупі Київського ДАТОБ ім. Т. Шевченка. Відомо, що першими його ролями стали партії у дитячих балетах: "Білосніжка і семеро гномів" (Принц) Б. Павловського, "Чіполліно" (однойменний герой) та "Муха-Цокотуха" (Комарик) К. Хачатуряна. Але незабаром столичний глядач побачив В. Яременка у виставах академічної спадщини, у таких складних партіях, як Базиль ("Дон Кіхот", Л. Мінкуса), Альберт ("Жізель", А. Адана), Зіґфрід ("Лебедине озеро" П. Чайковського), Дезіре ("Спляча красуня", П. Чайковського), Лускунчик (в однойменному балеті П. Чайковського).

1980-ті роки принесли В. Яременку перемоги на найпрестижніших міжнародних конкурсах: у Варні (1983, срібна медаль), Москві (1985, срібна медаль), Токіо (1987, золота медаль). Нові лірико-комедійні грані таланту артиста розкрилися у його дуеті з Тетяною Білецькою в балетах Віктора Литвинова "Дон Кіхот" (Базиль, муз. Л. Мінкуса, 1988) та "Ромео і Джульєтта" (Ромео, муз. С. Прокоф'єва, 1989). Надаючи характеристику танцівнику, мистецтвознавець Ю. Станішевський писав про Базилія-Яременка: "Створюючи колоритний образ дотепного, хитруватого цирюльника, артист дивував невимушеною легкістю могутніх високих стрибків і карколомних обертань, бездоганною чистотою та академізмом виконання найскладніших класичних комбінацій, захоплював емоційною наснагою й одухотвореністю мужнього, сповненого молодечого завзяття танцю" [6, 486].

Протягом 1990-х років В. Яременко продовжував активно поповнювати власний репертуар, все частіше звертаючись до хореографічних творів, в яких психологічно наповнені партії вимагали не лише виняткової технічної майстерності, а й широти світогляду та складного трактування образу. Такими стали ролі Спартака та Прометей в однойменних балетах А. Хачатуряна і Є. Станковича (постановка А. Шекери). Цікавим епізодом творчої біографії артиста стало виконання ролі Ватажка розбійників у кінобалеті "Алі-Баба і сорок розбійників" (1990, хореографія – М. Лавровського, музика – Р. Баумгартнера) [7].

У 1998 році В. Яременко взяв участь у спільному українсько-австрійському танцювальному проєкті, який познайомив вітчизняного глядача з досягненнями західноєвропейської хореографії. Автором модерн-балету на дві дії "Чи почуєш ти мене?" на музику Г. Малера, Т. Петті, М. Наймана, Д. Хорнера, К. Ріота став балетмейстер Алекс Урсуляк. Вистава складалася з різноманітних епізодів, своєрідних хореографічних замальовок з життя сучасної молоді. В центрі спектаклю – пара закоханих молодих людей, яких блискуче втілили у день прем'єрного показу В. Яременко і Т. Білецька. Згадуваний мистецтвознавець Ю. Станішевський писав про них: "Прекрасний дует видатних майстрів класичного танцю, що захоплював стилістичною чистотою в романтичних перлинах, по-новому розкрився у сучасній хореографічній стихії, в складних танцювальних партіях, близьких до самотньої лексики І. Кіліана [...]. Прекрасний партнер, першокласний майстер дуетного танцю В. Яременко зачарував широкою наспівністю й одухотвореністю пластичного малюнку, переконливим відтворенням настроїв і переживань свого героя – нашого сучасника" [6, 591-592].

Варто наголосити, що В. Яременко став першим у незалежній Україні артистом, який здобув вищу хореографічну освіту за спеціальністю: "Балетмейстер-постановник балетного театру" (Українська академія танцю, клас професора Анатолія Шекери). 1999 року досвід накопичений продовж тривалої артистичної кар'єри дозволив В. Яременку увійти до складу авторитетного журі Третього міжнародного конкурсу балету імені Сержа Лифаря (поряд з Ю. Григоровичем, А. Урсуляком, А. Макаровим, С. Усановим, В. Калиновською, Н. Мінорі). Відомо, що розпочався святковий вечір поетичною хореографічною мініатюрою "Мрія", присвяченою пам'яті С. Лифаря і поставленою В. Яременком для учнів Української академії танцю.

Для наступного, Четвертого міжнародного конкурсу балету імені С. Лифаря, Віктор Яременко поставив балет С. Лифаря "Ромео і Джульєтта" на музику увертюри-фантазії П. Чайковського. Заздалегідь надіслані з Парижу відеоматеріали, ескізи костюмів та декорацій дозволили балетмейстерові-постановнику якнайкраще опанувати "оригінальну поетичну атмосферу вистави, самотню лексику танцю, неповторний стиль С. Лифаря, який він називав "неокласичним", та відтворити поетичну атмосферу вистави" [6, 610]. На думку Ю. Станішевського, спектакль став не копією паризької постановки С. Лифаря, а скоріше новим прочитанням його балету, через те, що В. Яременко врахував акторські індивідуальності саме українських виконавців. Мистецтвознавець писав: "Гранична музикальність балетмейстерського мислення, уміння тонко відтворити в "неокласичному", досить віртуозному танці не лише ліричні настрої та драматичну експресію, а й кожний емоційний відтінок геніальної музики П. Чайковського – риси, властиві почерку Лифаря, панували в київській виставі" [6, 610].

У червні 2000 року В. Яременка було призначено художнім керівником балетної трупи Національної опери України. Почався новий етап творчої біографії молодого хореографа. Варто наголосити, що максимальні зусилля нового керівника трупи насамперед були спрямовані на введення у репертуар молодих виконавців та зміцнення репериторського корпусу театру досвідченими артистами. В. Яременко зважився зруйнувати негласні правила поділяти вистави на "гастрольні", художньому рівню яких приділялася особлива увага, і "повсякденні", виконання яких часто не відповідало високій естетиці академічної сцени [6, с. 618]. Віктор Яременко розпочав ретельну і копітку працю над кожним спектаклем з репертуару театру.

Першою постановкою В. Яременка став балет "Петрушка" на музику І. Стравінського. Вистава здивувала столичного глядача багатим і виразним хореографічним малюнком, насиченим драматизмом, оновленим (молодим) виконавським складом. "Відчувалося, що Віктор Яременко, як балетмейстер шукає власний шлях у мистецтві, – зазначав мистецтвознавець В. Туркевич, – ґрунтуючись на сучасній хореографічній естетиці, де є місце пошуку і експерименту" [7].

У червні 2001 року на сцені Національної опери України В. Яременко здійснив постановку балету "Шехеразада" на музику однойменної симфонічної сюїти М. Римського-Корсакова за мотивами арабських казок "100 і 1 ніч". Варто наголосити, що спектакль мав певну передісторію створення.

У 1993 році група ентузіастів на чолі з Андрісом Лієпою (кілька провідних танцівників Большого, Маріїнського і Київського театрів опери та балету, а також артисти Театру "Дягілев-Центр" і ансамблю "Російські сезони"), вирішили відновити майже забуту хореографію "Петрушки", "Жар-птиці" і "Шехеразadı" у постановці видатного російського балетмейстера Михайла Фокіна (прем'єрні покази відбулися у 1910, 1911 роках під час "Російських сезонів" С. Дягілева в Парижі). В. Яременко втілював у відновленій "Шехеразadı" партію Раба. Балетознавець і сценарист, колишня артистка Ленінградського Малого театру Наталія Шереметьєвська писала у часописі "Балет" про технічне і акторське виконання В. Яременка: "Відрізняючись від Ніжинського зовнішніми даними, Віктор Яременко проте багато взяв від звірячої повадки його Раба: та сама тигряча розпластаність у стрибках і м'які приземлення до ніг коханої. Та сама стислість пружини, готової у будь-який момент випростатися. Ілзе Лієпа (Зобеїда) і Віктор Яременко (Раб) настільки вжилися в образи, що кожне перебування їх на сцені насичене невідчужим переживанням, вираженням невідчуженої для розуміння пристрасі. Сьогодні, коли в балеті панує холодний техніцизм, така акторська самовіддача, безперечно, вражає. [...] Лієпа і Яременко готували свої партії, співвідносячись з рідкісним матеріалом, з яким їх познайомила Ісабель Фокіна [внучка М. Фокіна – авт.]: кінозйомкою репетицій цього дуету Вірою і Михайлом Фокіним. Однак вони створили для себе нову, більш технічно ускладнену редакцію..." [4, 12].

Набутий у Москві досвід допоміг В. Яременку відтворити на київській сцені прекрасну виставу, де епізоди хореографії М. Фокіна органічно поєдналися з новими танцювальними сценами, вирішеними сучасною хореографічною мовою, майстерно стилізованою під вишукано-орієнтальну "неокласику" її першого постановника М. Фокіна. Мистецтвознавець Ю. Станішевський, який спостерігав за роботою В. Яременка, зазначав, що київська постановка "Шехеразади" захоплювала безперервною пластичною дією, виразно окресленими танцювальними характеристиками персонажів, багатоплановими і барвистими масовими композиціями. "Примхливі й ефектні пластичні візерунки та лейттеми, – писав він, – спліталися в масштабну хореографічну сюїту, гранично підпорядковану настроєм та емоційному змісту музичної драматургії. Вистава з перших епізодів вражала гармонією музики, хореографії, розмаїттю, колористичного декоративного живопису і майстерного, філігранно відпрацьованого сценічного рішення, в яке дуже вдало вписувалися постаті головних персонажів..." [6, 632].

Помітною подією у житті Національної опери України стала постановка балету "Корсар" А. Адана, де В. Яременко повернувся до балетної класики, хоча в сюжеті і наповненості характерів суттєво відійшов від першооснови. Зберігши найкращі фрагменти зі спадщини Ж. Перро, М. Петіпа і П. Гусева, постановник зробив героїв своєї інтерпретації більш імпульсивними, емоційними, психологічно глибокими.

Схожою концепцію мав балет "Раймонда" на музику О. Глазунова в авторській хореографії В. Яременко (за винятком жіночих варіацій і гранд-па, що залишилися у постановці М. Петіпа). Було помітно, що танцювальні картини, створені В. Яременком, продовжили стилістику поліфонічних вистав його попередника А. Шекери, де музика і драматургія втілювалися засобами хореографії.

Робота над "Корсаром" і "Раймондою" підштовхнула В. Яременка до ідеї створити ексклюзивний балет. Разом з диригентом О. Бакланом вони поставили спектакль "Весілля Фігаро" на музику В.-А. Моцарта. Як зазначали рецензенти, майже за столітню історію українського балетного театру, це була третя хореографічна спроба звернутися до комічного жанру (перед тим – "Мищанин з Тоскани" В. Нахабіна та "Бісова ніч" В. Йориша). "Це був досить амбітний і самостійний проект, – писав В. Туркевич, – тому що з однойменної оперної партитури австрійського композитора небагато підходило для відтворення хореографічного тексту. З опери постановники взяли назву, сюжетну лінію Бомарше, кількість дієвих осіб та знамениту увертюру. Цей балет розширив виконавську палітру трупи, розкрив майстерність окремих виконавців, наприклад, Миколи Міхеєва, який блискуче втілював жіночу партію Марцеліни і викликав на кожній виставі шквал оплесків, не кажучи вже про Олену Філіп'єву, Тетяну Голякову, Наталю Лазебнікову, Наталю Мацак, Андрія Гуру, Віктора Іщука, Сергія Сидорського. У досить незвичайної іпостасі з'явився перед глядачами і весь кордебалет, який не лише танцював, а й створював індивідуальні образи, розкривав комічну сутність вистави..." [7].

Однією з останніх робіт В. Яременка став монументальний балет "Володар Борисфену" Є. Станковича (2010). Відзначимо, що на думку багатьох вітчизняних мистецтвознавців, історична тема, яка тривалий час була домінантною в національному балетному мистецтві, зі смертю Анатолія Шекери залишилася безперспективною. Через багато років після балету "Княгиня Ольга", поставленого Анатолієм Шекерою, глядач побачив оригінальне танцювальне полотно В. Яременка, наповнене філософським підтекстом, багатоплановою хореографією, динамічним і стрімким розвитком сюжету, яскравими героями.

Висновки. Підводячи підсумки, наголосимо на здобутих у публікації результатах:

1. Аналіз історіографічних джерел довів, що сценічна діяльність балетного прем'єра В. Яременка неодноразово ставала предметом обговорення серед вітчизняних (І. Диченко, Л. Коробчак, Т. Марковська, В. Туркевич, К. Фоменко) та зарубіжних (Н. Шереметьєвська, Б. Львов-Анохін, Н. Садовська) театральних критиків, істориків балету. Ними було розглянуто найвідоміші сценічні досягнення В. Яременка як соліста (перемоги на міжнародних конкурсах), так і балетмейстера-постановника танцювальної трупи Київського ДАТОБ. Водночас повноцінного наукового дослідження про творчі здобутки артиста написано не було, що й спонукало до створення даної публікації.

2. Найважливішими етапами сольної кар'єри В. Яременка стало: закінчення 1981 року Московського хореографічного училища і зарахування до балетної трупи Київського ДАТОБ ім. Т. Шевченка; участь у балетах відомих українських (В. Литвинов, А. Шекера) та зарубіжних (А. Урсуляк, А. Лієпа, М. Лавровський) балетмейстерів.

3. До балетмейстерських здобутків В. Яременка варто віднести постановку оригінальних одноактних балетів "Петрушка" та "Шехеразада", в яких епізоди хореографії М. Фокіна органічно поєдналися з оригінальними танцювальними сценами, вирішеними сучасною хореографічною мовою, майстерно стилізованою під "неокласику". До балетмейстерських надбань В. Яременка слід також віднести його звернення до класичної спадщини ("Корсар", "Раймонда"), комедійного ("Весілля Фігаро") та історичного ("Володар Борисфену") жанрів.

Наукова новизна дослідження полягає у вивченні найважливіших етапів артистичної кар'єри В. Яременка, виявленні особливостей його балетмейстерського почерку та сценічних здобутків. Звісно, вивчення багаторічного сценічного досвіду народного артиста України Віктора Яременка не може обмежуватися лише цією публікацією, а тому вимагає глибшого наукового аналізу з подальшим викладенням здобутих результатів у спеціалізованих виданнях з історії українського балету.

Література

1. Диченко, І. Сходження Віктора Яременка / І. Диченко // Молодь України. – 1983. – 20 серпня. – С. 4.
2. Коробчак, Л. Сувенір від "Варненського літа" / Л. Коробчак // Вечірній Київ. – 1983. – 27 серпня. – С. 3.
3. Марковська, Т. Як спалах зірки / Т. Марковська // Культура і життя. – 1983. – 18 грудня. – С. 4.
4. "Петрушка", "Жар-птиця", "Шехеразада": Московские критики обсуждают новые спектакли // Балет. – 1993. – № 3. – С. 12–15.
5. Станішевський, Ю. Балетний театр України: 225 років історії / Ю. Станішевський; НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Рильського, Академія мистецтв України, Державна академія керівних кадрів культури та мистецтв. – Київ: Музична Україна, 2003. – 440 с.
6. Станішевський, Ю. Національний академічний театр опери та балету України імені Тараса Шевченка: Історія та сучасність / Ю. Станішевський. – Київ: Музична Україна, 2002. – 736 с.
7. Туркевич, В. Жизнь в танце / В. Туркевич // День. – 2011. – 7 апреля. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/ru/article/kultura/zhizn-v-tance>
8. Туркевич, В. І срібло, і бронза / В. Туркевич // Вечірній Київ. – 1983. – 6 серпня. – С. 3.
9. Фоменко, К. Трудно быть первым / К. Фоменко // Комсомольское знамя. – 1985. – 9 июля. – С. 2.

References

1. Dychenko, I. (1983 August 20). Ascent of Victor Yaremenko. Molod` Ukrainy, 4 [in Ukrainian].
2. Korobchak, L. (1983 August 27). Souvenir from "Warsaws summer" Vechirniy Kyiv, 3 [in Ukrainian].
3. Markovska, T. (1983 December 18). Like a flash of the star. Cultura i zhyttya, 4 [in Ukrainian].
4. "Petrushka", "Zhar-ptiza", "Sheherezada": Moscow critics discuss new performances. (3th. ed). (1993). Ballet.
5. Stanishevkiy, U. (2003). Ballet theatre of Ukraine 225 years of history. NAOs Ukraine institute of art studies, folklore studies and ethnography named after M. Rylskiy, Academy of Arts of Ukraine, State Academy of Managerial Staff of Culture and Arts. Kyiv: Muzichna Ukraina [in Ukrainian].
6. Stanishevkiy, U. (2002) National Academic Theater of Opera and Ballet of Ukraine named after Taras Shevchenko: History and Contemporarity (modernity) U. Stanishevskiy. Kyiv: Muzychna Ukraina [in Ukrainian].
7. Turkevych, V. (2011 April 7). Life in dance Den. Retrieved from <https://day.kyiv.ua/ru/article/kultura/zhizn-v-tance>
8. Turkevych V. (1983 August 6). Both silver and bronze. Vechirniy Kyiv, 3 [in Ukrainian].
9. Fomenko, K. (1985 July 9). Its hard to be the first. Komsomol'skoe znamya, , 2 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 15.09.2017 р.

УДК 73(477)

Гула Євген Петрович

професор кафедри рисунка та живопису
Київського національного університету
технологій та дизайну
evgenush.gula@gmail.com

ПЛАСТИКА В МИСТЕЦТВІ УКРАЇНИ

Мета роботи. Дослідження пов'язане з аналізом розвитку пластики в мистецтві України в історичному розрізі та окремих напрямів пластичних мистецтв: графіки, скульптури, живопису та ролі анатомії в їх еволюції. **Методологія** дослідження полягає в застосуванні методу образно-стилістичного аналізу, компаративного та історико-логічного методів, що дозволяють виявити та показати важливість пластичної анатомії образів у творчості українських митців впродовж всього історичного розвитку. Зазначений методологічний підхід дозволяє розкрити та проаналізувати роль пластичних мистецтв в житті соціуму. **Наукова новизна** роботи полягає в розширенні уявлень про роль пластичної анатомії та академічного малюнку в розвитку художньої творчості. На прикладі історичного розвитку та сучасного стану вітчизняних пластичних мистецтв проаналізована еволюція пластики від наскельного живопису до фундаменту будь-якої мистецької творчості. **Висновки.** Мистецька та анатомічна пластика – це головний орієнтир суспільних процесів, відтворене в пластичних мистецтвах, вона стає певною програмою записаною сучасниками для нащадків. Отже, головне завдання українських мистецтвознавців та педагогів сьогодні – це відновлення ролі анатомічної пластики у вихованні майбутніх художників, скульпторів та графіків.

Ключові слова: живопис, скульптура, графіка, пластика, мистецтво, пластична анатомія, академічний малюнок.

Гула Евгений Петрович, профессор кафедры рисунка и живописи Киевского национального университета технологий и дизайна

Пластика в искусстве Украины

Цель работы. Исследование связано с анализом развития пластики в искусстве Украины в историческом разрезе и отдельных направлений пластических искусств: графики, скульптуры, живописи и роли анатомии в их эволюции. **Методология** исследования заключается в применении метода образно-стилистического анализа, компаративного, историко-логического методов, которые позволяют проявить и показать важность пластической анатомии образов в творчестве украинских художников в течение все исторического развития. Указанный методологический подход разрешает раскрыть и подвергнуть анализу роль пластических искусств в жизни социума. **Научная новизна** работы заключается в расширении представлений о роли пластической анатомии и академического рису-